

УДК 635.042

Сенченко Є. – аспірант 2-го року навчання
спеціальності 201 «Агрономія»

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ВИРОЩУВАННЯ ОЗИМОГО ЧАСНИКУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Науковий керівник: д. с.-г. н., професор Овчарук В. І.

Senchenko Y.

Higher educational institution "Podillia State University"

FEATURES AND PROBLEMS OF WINTER GARLIC GROWING IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES

Supervisor: Doctor of Agricultural Sciences, Professor Ovcharuk V. I.

Ключові слова: часник, озимий

Keywords: garlic, winter

Озимий часник (*Allium sativum* L.) є стратегічно важливою овочевою культурою для України, що поєднує високу харчову, лікувально-профілактичну та економічну цінність [1]. Водночас аналіз статистичних даних демонструє, що частка часнику в структурі посівних площ овочевих культур України становить приблизно 5%, тоді як у загальному обсязі валового збору овочів — лише близько 2% [2]. Це вказує на суттєвий нереалізований потенціал розвитку галузі. В умовах воєнного стану, кліматичних змін та зростаючої конкуренції на аграрному ринку питання підвищення ефективності вирощування озимого часнику набуває особливої актуальності.

Як встановлено під час проведеного дослідження, врожайність озимого часнику визначається комплексом агротехнічних факторів. Дотримання оптимальних строків садіння сприяє формуванню розвиненої кореневої системи та забезпечує високий рівень перезимівлі рослин, зокрема на рівні понад 90% [3]. Схема розміщення рослин (10×40 см) забезпечує ефективне використання ресурсів та зменшує конкуренцію між рослинами. Якість посадкового матеріалу безпосередньо впливає на формування врожаю: при використанні посадкового матеріалу з масою зубка 8 г отримано товарну рослину з цибулиною середньою масою 70 г і діаметром 5 см. Встановлено, що застосування нітроамофоски та карбаміду, поряд з гербіцидами, фунгіцидами та інсектицидами, є достатнім для належного росту рослини та відповідності товарним характеристикам. За результатами проведеного польового дослідження встановлено, що застосована технологія вирощування забезпечила врожайність озимого часнику на рівні 100 кг з 0,01 га, що відповідає 10 т/га у перерахунку на гектар.

У цілому розвиток часникової галузі в Україні гальмується низкою системних проблем. Серед основних – недотримання науково обґрунтованих строків сортозаміни та сортооновлення, що зумовлено нестачею якісного оздоровленого насінневого матеріалу [4]. Подальше зростання виробництва часнику потребує комплексного підходу, який передбачає впровадження інтенсивних технологій вирощування та використання високопродуктивних сортів і гібридів із поліпшеними споживчими характеристиками [5]. Водночас важливими напрямками модернізації залишаються технічне переоснащення підприємств, удосконалення виробничої й логістичної

інфраструктури, а також розвиток маркетингових інструментів і систем інформаційно-аналітичного забезпечення [5]. Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню ефективності галузі та її адаптації до сучасних ринкових умов.

У перспективі саме інноваційно спрямоване та високоефективне виробництво часнику може стати основою для зростання конкурентоспроможності галузі та її структурного оновлення. Впровадження сучасних технологій вирощування, зберігання та переробки дозволить знизити собівартість продукції, підвищити врожайність і покращити якість відповідно до міжнародних стандартів. Це, в свою чергу, створить передумови для розширення присутності українських виробників на зовнішніх ринках і посилення їхніх позицій у міжнародній торгівлі.

Список літератури:

1. Барабаш О. Ю. Овочівництво: Підручник.— К. : Вища шк., 1994. — 374 с. : іл. ISBN 5-11-003617-9.
2. Державна служба статистики України : офіційний вебсайт. URL: <https://stat.gov.ua> (дата звернення: 13.04.2026).
3. Мельник О. В., Митенко І. М. Вирощування часнику озимого: рекомендації. Київ: Аграрна наука, 2020. 52 с.
4. Рудь В. П., Шабля О. С., Терьохіна Л. А. Ринок часнику в Україні: проблеми та перспективи розвитку // Аграрні інновації. 2025. № 30. С. 262–269.
5. Стратегія конкурентоспроможного розвитку інвестиційного та матеріально-технічного забезпечення сільського господарства : наукове видання / за заг. ред. О. В. Захарчука. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2023. 96 с.